

Videoconferenties in het kader van de Europese e-justitie

NL

2009

VIDEOCONFERENTIES

IN HET KADER

VAN DE EUROPESE E-JUSTITIE

INLEIDING TOT HET GEBRUIK

VAN VIDEOCONFERENTIES

IN GRENSOVERSCHRIJDENDE

GERECHTELIJKE PROCEDURES

Deze brochure bevat een beschrijving van de mogelijkheden, de belangrijkste technische kenmerken en goede praktijken van videoconferenties in grensoverschrijdende gerechtelijke procedures. (De inhoud van deze brochure is grotendeels gebaseerd op de *Gids over videoconferenties in grensoverschrijdende procedures*.)

J V S T I T I A

Noot

De inhoud van deze brochure, die door het secretariaat-generaal van de Raad is opgesteld, is niet bindend voor de instellingen van de Europese Unie noch voor de lidstaten.

Meer informatie is te verkrijgen bij directoraat-generaal F, eenheid Communicatie, dienst Voorlichting, op het volgende adres:

Secretariaat-generaal van de Raad

Wetstraat 175

B-1048 Brussel

Fax

+32 (0)2 281 49 77

Internet

www.consilium.europa.eu/infopublic

*Europe Direct helpt u antwoord te vinden
op uw vragen over de Europese Unie*

Gratis nummer (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Als u mobiel of in een telefooncel of hotel belt, hebt u misschien geen toegang tot gratis nummers of kunnen kosten worden aangerekend.

Meer gegevens over de Europese Unie vindt u op internet via de Europaserver (<http://europa.eu>).

Bibliografische gegevens bevinden zich aan het einde van deze publicatie.

ISBN 978-92-824-2507-7

doi:10.2860/36828

© Europese Gemeenschappen, 2009

Overneming met bronvermelding toegestaan.

Printed in Belgium

GEDRUKT OP CHLOORVRIJ GEBLEEKT PAPIER

J V S T I T I A

INHOUD

HET NUT VAN VIDEOCONFERENTIES IN GERECHTELIJKE PROCEDURES	5
HET KADER VOOR VIDEOCONFERENTIES	9
VIDEOCONFERENTIES VANDAAG	13
ENKELE GOEDE PRAKTIJKEN	23
TYPISCHE SCENARIO'S VOOR EEN VIDEOCONFERENTIE	27
GRENSOVERSCHRIJDENDE VIDEOCONFERENTIES – VRAGEN EN ANTWOORDEN	31
NUTTIGE GEGEVENS	37

HET NUT VAN VIDEOCONFERENTIES IN GERECHTELIJKE PROCEDURES

Videoconferenties zijn een efficiënt instrument om grensoverschrijdende procedures vlotter en sneller te doen verlopen en de kosten ervan beperkt te houden. Het gebruik van videoconferenties is weliswaar nieuw in het kader van de Europese e-justitie, maar het is een bestaande techniek die op nationaal niveau reeds op grote schaal wordt toegepast en op Europees niveau nog verder kan worden ontwikkeld als integrerend onderdeel van het Europees e-justitieportaal.

Deze brochure heeft tot doel:

- het gebruik van videoconferentiesystemen aan te moedigen, zowel in grensoverschrijdende als in binnenlandse gerechtelijke procedures;
- de mogelijkheden en de technische basiskenmerken van videoconferentie, alsook het mogelijke gebruik ervan in gerechtelijke procedures toe te lichten;
- informatie te geven over de goede praktijken en ervaringen in de EU-lidstaten waar videoconferentie reeds gebruikt wordt;
- de beschikbare informatie over videoconferenties in de EU te verspreiden; en
- rechters, officieren van justitie, advocaten en andere rechtsbeoefenaren en actoren in de besluitvorming aan te moedigen zich te beraden op de invoering en het gebruik van videoconferentiesystemen in binnenlandse en grensoverschrijdende procedures.

Een videoconferentie (ook wel videoteleconferentie genoemd) bestaat uit een geheel van interactieve telecommunicatietechnologieën die door middel van gelijktijdige video- en audiotransmissie, in twee richtingen, interactie tussen twee of meer locaties mogelijk maken.¹

1) Definitie te vinden op:
<http://nl.wikipedia.org/wiki/Videoconferencing>.

In deze brochure wordt nader ingegaan op het gebruik van videoconferenties in gerechtelijke procedures, en met name in rechtbanken die daarvoor over een aparte ruimte beschikken (bijvoorbeeld een getuigenkamer) of een andere methode gebruiken (bijvoorbeeld mobiele of draagbare apparatuur of een studio).

In het door de Raad in november 2008 goedgekeurde actieplan Europese e-justitie² staat dat het vereenvoudigen en aanmoedigen van de communicatie tussen de justitiële autoriteiten en de lidstaten van bijzonder belang is (bijvoorbeeld via videoconferenties of beveiligde elektronische netwerken). In het actieplan Europese e-justitie is „beter gebruik van videoconferentie-technologieën” genoemd als een van de projecten waaraan moet worden voortgewerkt in de periode 2009-2013.

2) PB C 75 van 31.3.2009, blz. 1.

HET KADER VOOR VIDEOCONFERENTIES

Rechtsgrondslag

Er zou meer gebruik kunnen worden gemaakt van de in de huidige stand van de communautaire wetgeving bestaande mogelijkheden, met name het verhoren van getuigen, deskundigen of slachtoffers via videoconferenties, in overeenstemming met onder meer de volgende rechtsinstrumenten:

- Overeenkomst betreffende de wederzijdse rechtshulp in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie³ (Overeenkomst van 29 mei 2000, Rechtshulpovereenkomst van 2000, artikel 10).
- Verordening (EG) van de Raad betreffende de samenwerking tussen de gerechten van de lidstaten op het gebied van bewijsverkrijging in burgerlijke en handelszaken (Verordening nr. 1206/2001 van 28 mei 2001, artikel 10, lid 4, en artikel 17, lid 4).⁴
- Richtlijn van de Raad betreffende de schade-loosstelling van slachtoffers van misdrijven (Richtlijn 2004/80/EG van 29 april 2004, artikel 9, lid 1).⁵
- Verordening (EG) van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een Europese procedure voor geringe vorderingen (Verordening nr. 861/2007 van 11 juli 2007, artikel 8 en artikel 9, lid 1).⁶
- Kaderbesluit van de Raad inzake de status van het slachtoffer in de strafprocedure (Kaderbesluit 2001/220/JBZ van 15 maart 2001, artikel 11, lid 1).⁷

In de meeste EU-lidstaten zijn deze instrumenten voor het merendeel reeds van toepassing.

3) PB C 197 van 12.7.2000, blz. 24.

4) PB L 174 van 27.6.2001, blz. 1.

5) PB L 261 van 06.8.2004, blz. 15.

6) PB L 199 van 31.7.2007, blz. 1.

7) PB L 82 van 22.3.2001, blz. 1.

© Fotolia

VIDEOCONFERENTIES VANDAAG

Er is momenteel al enige informatie beschikbaar over het gebruik van grensoverschrijdende videoconferenties in strafrechtelijke en burgerlijke procedures. Het is duidelijk dat videoconferenties een nuttig instrument kunnen zijn in deze procedures. Het afnemen van verklaringen is de belangrijkste toepassing van videoconferenties in grensoverschrijdende procedures. Het nut van videoconferenties is duidelijk gebleken in zaken waarin kwetsbare of geïntimideerde getuigen gehoord dienden te worden. Voorts hebben deskundigenverhoren (bijvoorbeeld ver-

horen van forensische en medische deskundigen) via videoconferenties geleid tot een doeltreffender gebruik van de middelen. In een aantal landen zijn videoconferenties ook voor administratieve procedures een praktische oplossing gebleken.

Korte toelichting bij de recente resultaten in de EU

Op het niveau van de EU waren er diverse initiatieven met betrekking tot het gebruik van videoconferenties in gerechtelijke procedures.

De website van het Europees justitieel netwerk in burgerlijke en handelszaken⁸ bevat informatie over videoconferenties in burgerlijke zaken voor de meeste lidstaten; deze is te vinden in het gedeelte betreffende het verkrijgen van bewijs en de bewijsvoering, in punt 7.

Het Europees justitieel netwerk in strafzaken⁹ biedt een speciale dienst aan, Atlas geheten, waarmee de potentiële gebruikers van videoconferenties te weten kunnen komen of in de andere rechtbank apparatuur beschikbaar is.

Eurojust¹⁰ heeft de laatste twee jaar in vele grensoverschrijdende onderzoeken met succes videoconferentietechnologie gebruikt.

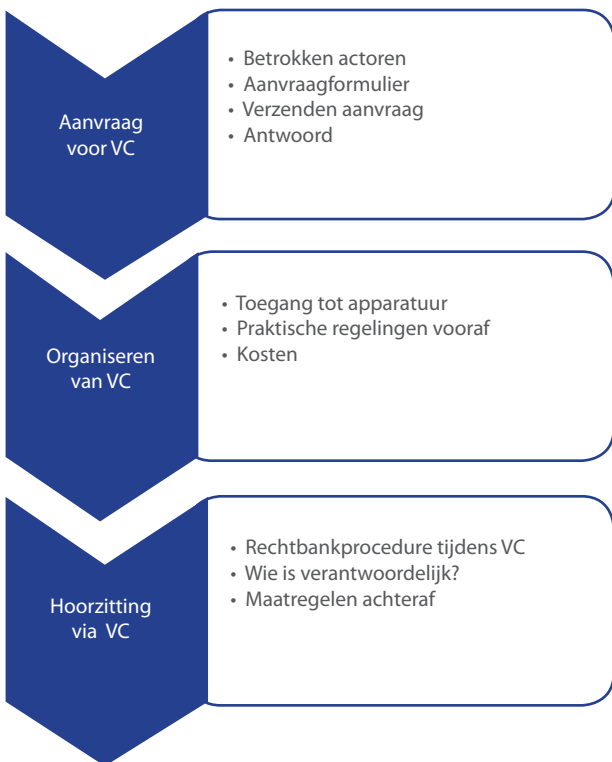
8) http://ec.europa.eu/civiljustice/index_nl.htm

9) <http://www.ejn-crimjust.europa.eu>

10) <http://www.eurojust.europa.eu>

Praktische organisatie van videoconferenties¹¹

In de volgende hoofdstukken wordt een aantal praktische aspecten in verband met de organisatie van grensoverschrijdende videoconferenties toegelicht.

11) Voor meer gedetailleerde informatie, zie *de Gids over videoconferenties in grensoverschrijdende procedures*.

Aanvragen voor videoconferenties

Zowel in burgerlijke als in strafzaken wordt voor de aanvraag gebruik gemaakt van een standaard-formulier. De formulieren zijn beschikbaar op de websites van de Europese justitiële netwerken.¹²

Voor het antwoord op de aanvraag wordt eveneens gebruik gemaakt van een standaardformulier. In burgerlijke zaken moet het aangezochte bevoegde gerecht binnen zeven dagen na ontvangst van een verzoek om onrechtstreekse bewijsverkrijging krachtens de artikelen 10 tot en met 12 van de Verordening inzake bewijsverkrijging van 2001 een ontvangstbewijs toezenden. Indien het een verzoek om rechtstreekse bewijsverkrijging betreft (artikel 17), moet het centrale orgaan of de bevoegde instantie het verzoekende gerecht meedelen of de aanvraag binnen 30 dagen kan worden ingewilligd. In strafzaken moet de aangezochte lidstaat toestemming geven voor de hoorzitting via videoconferentie; het gebruik van videoconferentie mag niet strijdig zijn met de grondbeginselen van zijn rechtsorde en deze lidstaat dient over de technische middelen te beschikken om de hoorzitting op die manier te kunnen laten plaatsvinden.

Het organiseren van videoconferenties

Zodra de aanvraag is ingewilligd, kunnen de praktische voorbereidingen beginnen. In grensoverschrijdende procedures in burgerlijke en handelszaken neemt het aangezochte gerecht, zodra dit gerecht met het verzoekende gerecht overeenstemming heeft bereikt over een verzoek krachtens de artikelen 10 tot en met 12 van de Verordening inzake bewijsverkrijging

12) Europees Justitieel Netwerk in burgerlijke en handelszaken
http://ec.europa.eu/civiljustice/index_nl.htm
(verkrijgen van bewijs en bewijsvoering)
Europees Justitieel Netwerk in strafzaken:
<http://www.ejn-crimjust.europa.eu/>
(wederzijdse rechtsbijstand)

van 2001, contact op met de getuige om een passende plaats en datum voor de hoorzitting te vinden. Zodra een verzoek om rechtstreekse bewijsverkrijging krachtens artikel 17 door het centrale orgaan of een andere bevoegde autoriteit van de aangezochte lidstaat is ingewilligd, deelt het verzoekende gerecht aan de getuige mee op welke datum, op welk uur en op welke plaats de hoorzitting zal plaatsvinden, alsmede welke voorwaarden gelden voor de deelname. In strafzaken dagvaardt de rechterlijke instantie van de aangezochte lidstaat de betrokkene overeenkomstig het eigen recht. De wijze waarop de betrokkene wordt opgeroepen om voor het gerecht te verschijnen, wordt door het nationaal recht geregeld.

Hoorzittingen via videoconferentie

Het is de bedoeling om bij het afnemen van verklaringen tijdens de openbare zitting de videoconferentiesessie zo dicht mogelijk bij de gebruikelijke praktijk te laten aansluiten. Om er maximaal profijt uit te halen, moet rekening worden gehouden met een aantal verschillen. Zaken die vanzelfsprekend lijken wanneer verklaringen op de gebruikelijke manier worden afgenomen, krijgen in het kader van een videoconferentie een heel andere dimensie, zo moet er voor worden gezorgd dat de getuige de praktische organisatie van de videoconferentiesessie begrijpt, dat hij weet welke de partijen bij de videoconferentie zijn en welke rol deze te vervullen hebben.

Er moet rekening worden gehouden met de verschillende tijdzones wanneer een getuige in het buitenland via videoconferentie moet worden gehoord. Er moet rekening worden gehouden met de wensen van alle betrokkenen: getuigen, partijen, hun raadslieden en de rechtbank.

De deelnemers aan een videoconferentiesessie moeten zich er rekenschap van geven dat, zelfs met de meest geavanceerde beschikbare systemen, het geluid iets later doorkomt dan het beeld. Als daar

onvoldoende rekening mee wordt gehouden, zal men geneigd zijn door de woorden van de getuige heen te spreken, doordat de stem van de getuige nog gedurende een fractie van een seconde hoorbaar blijft nadat hij op het scherm is gestopt met spreken.

Het horen van de getuige op de locatie op afstand moet zo nauw mogelijk aansluiten bij de gebruikelijke verhoorpraktijk in een rechtszaal. Tijdens het verhoor moet de getuige de raadsman die de vraag stelt en alle andere personen (een andere raadsman, de rechter) die zich uitlaten over zijn getuigenis, kunnen zien.

Voor kwetsbare en geïntimideerde getuigen kan de videoconferentie worden beschouwd als een middel om de spanning en het ongemak die een vermoeiende reis naar een rechtbank in het buitenland met zich brengt, te verminderen. Het afleggen van een getuigenverklaring voor een buitenlandse rechtbank kan beter in een aparte getuigenkamer plaatsvinden dan in de rechtszaal zelf.

Problemen met de beschikbaarheid van getuigedeskundigen veroorzaken vertragingen, zowel in burgerlijke zaken (bijvoorbeeld medische deskundigen en psychologen in zaken betreffende de hoede over of de verzorging van kinderen) als in strafzaken (bijvoorbeeld forensische deskundigen of computerdeskundigen). Het gebruik van videoconferentieapparatuur zal de rechtbanken meer speelruimte geven met betrekking tot het tijdstip en de manier waarop getuigedeskundigen uit andere lidstaten de benodigde verklaringen kunnen afleggen. Het verdient aanbeveling om, alvorens een getuigedeskundige te horen, met de betrokkene contact op te nemen om vast te stellen welk soort technische apparatuur tijdens de hoorzitting nodig zou kunnen zijn (bijvoorbeeld een documentcamera, audio- of videoapparatuur, etc.).

Wat het gebruik van tolken betreft, moet ook worden bepaald of de tolk ter plaatse in de verzoekende

rechtbank moet werken, of dat hij van op afstand (of op een derde plaats) mag tolken.

In grensoverschrijdende videoconferenties wordt meestal een beroep gedaan op consecutieve vertolking. Het gebruik van simultaanvertolking ligt moeilijker, omdat er tolkencabines beschikbaar moeten zijn voor de tolken, de deelnemers een oortelefoon moeten gebruiken en de microfoons nauwkeurig moeten worden afgesteld. Beklemtoond dient te worden dat de tolk de spreker duidelijk moet kunnen zien.

Tijdens een getuigenverklaring dienen soms bijkomende documenten te worden voorgelegd. Een documentcamera is daarvoor een nuttig instrument. Een documentcamera kan evenwel niet door de cliënt en de advocaat worden gebruikt om de voorgelegde documenten onder vier ogen te bespreken. Een gefaxte kopie van het document is daarvoor beter geschikt. Voor een soepel gebruik van faxapparatuur wordt de verzoekende autoriteit en de aangezochte autoriteit aanbevolen om vóór de aanvang van de videoconferentie nauwkeurige en bijgewerkte informatie over faxnummers uit te wisselen.

Op lange termijn zouden de videoconferenties kunnen worden aangevuld met gedeelde documentendatabases of documentenservers. Deze mogelijkheden worden in toenemende mate gebruikt voor het delen van informatie, maar in de context van justitie moet er extra aandacht worden besteed aan de beveiliging van deze databases en moet ervoor worden gezorgd dat deze alleen kunnen worden geraadpleegd door de partijen in de zaak die daartoe gerechtigd zijn.

Technische aspecten van videoconferenties

Videoconferentie-apparatuur is vandaag de dag zeer flexibel en gebruiksvriendelijk. Niettemin is standaardisering van alle apparatuuronderdelen aan te bevelen; in de mate van het mogelijke moeten dezelfde soorten apparatuur en dezelfde

configuratie worden gebruikt. Om het gebruik van de apparatuur te vergemakkelijken, moet er naar worden gestreefd dat de uitrusting in alle soorten ruimtes op dezelfde manier wordt geplaatst. Videoconferentie-apparatuur moet, ongeacht of zij op maat is ontworpen of als pakket is geleverd, voldoen aan minimale industriële normen om de interoperabiliteit bij grensoverschrijdende verbindingen te vergemakkelijken. Afzonderlijke technische normen worden uitvoerig besproken in de *Gids over videoconferenties in grensoverschrijdende procedures*.

- *De plaatsing van de apparatuur:* de apparatuur (met name de camera's en de microfoons) moet zodanig worden opgesteld dat slechts minimale aanpassingen nodig zijn om rekening te houden met de werkelijke positie van de deelnemers ten opzichte van elkaar in de rechtbanken. De apparatuur moet zodanig worden opgesteld dat in de rechtszaal in kwestie ook zaken kunnen worden behandeld zonder videoconferentie.
- *Verstaanbaarheid:* wat gezegd wordt, moet altijd duidelijk verstaanbaar zijn. Bij een videoconferentie mogen geen woorden verloren gaan. Er moet een constante geluidskwaliteit zijn en er mag geen interferentie van buitenaf of gekraak zijn. Er moet worden voldaan aan bepaalde vereisten inzake lipsynchronisatie (vertraging van ten hoogste 0,15 seconde). Voorts moeten echo-onderdrukking, achtergrondlawaai en weergalm tot een minimum worden beperkt.
- *De microfoons* moeten zodanig worden opgesteld dat het geluid in de andere rechtszaal niet door achtergrondlawaai wordt vervormd. Indien een beroep wordt gedaan op vertolking mag slechts één microfoon tegelijk in gebruik zijn. Gelijktijdig gebruik van micro-

foons leidt tot fouten in de vertolking (met name bij simultaanvertolking).

Mobiele apparatuur – meer flexibiliteit

Extra sets mobiele apparatuur (scherm + camera + luidspreker + microfoon + accessoires) zouden het gebruik van videoconferenties voor het horen van getuigen kunnen vergemakkelijken. Mobiele apparatuur kan gemakkelijk tussen verschillende locaties worden verplaatst en kan flexibel worden ingezet. Er zullen naar verwachting meer beperkingen gelden voor mobiele apparatuur dan voor vaste apparatuur (bijvoorbeeld wat betreft het aantal deelnemers dat tegelijk duidelijk kan worden gefilmd). Mobiele apparatuur kan indien vereist gebruikt worden om getuigen te horen op bijzondere locaties zoals gevangenissen of ziekenhuizen, en ook, wanneer de vaste apparatuur is uitgevallen, als tijdelijke aanvulling voor vaste apparatuur.

De verbinding maken – bediening van het videoconferentiesysteem

De bediening van het videoconferentiesysteem moet zo gebruikersvriendelijk (dit wil zeggen zo eenvoudig) mogelijk zijn, en derhalve slechts een beperkt aantal handelingen omvatten, bijvoorbeeld: de camera's en microfoons aan- en uitzetten, de verbinding tot stand brengen via een selectiemenu, het systeem gebruiksklaar maken via een applicatiemenu, de verbinding beëindigen en in-/uitloggen. Doorgaans wordt een verbinding tot stand gebracht tussen twee locaties (van punt tot punt). Voor sommige zaken kan het noodzakelijk zijn een gelijktijdige verbinding tussen meer dan twee locaties tot stand te brengen (multi-point). De verbindingen kunnen tot stand worden gebracht via een „bridge”, d.w.z. via een derde partij.

ENKELE GOEDE PRAKTIJKEN

Invoering van een boekingssysteem voor videoconferenties – Oostenrijk

Oostenrijk heeft ten behoeve van de nationale rechtbanken een gecentraliseerd boekingssysteem voor videoconferenties opgezet. Het systeem kan worden gebruikt door alle nationale rechtbanken, die rechtstreeks de met videoconferentie-apparatuur uitgeruste rechtszalen kunnen boeken.

Een flexibel systeem van videoconferenties – Finland

Finland is begonnen met de installatie van verschillende soorten videoconferentie-apparatuur voor uiteenlopende doeleinden. Voor de zittingen van rechtbanken is er een complete set apparatuur met camera's en schermen van high-definition-beeldkwaliteit (HD). Ten behoeve van de hoorzittingen vooraf beschikt men over een aparte set voor vergaderruimtes. Voor het horen van getuigen is er een basisset met een terminal, een camera en een microfoon. Voor mobiel gebruik, bijvoorbeeld in maatschappelijke centra, ziekenhuizen, asielcentra etc., is er draagbare apparatuur beschikbaar, waaronder een laptop met software en een camera.

Bijstand voor kwetsbare getuigen – Verenigd Koninkrijk

In het Verenigd Koninkrijk zijn er verbindingen met elders gesitueerde getuigenkamers tot stand gebracht in een aantal bureaus voor slachtofferbijstand en politiegebouwen; deze initiatieven maken deel uit van centraal gefinancierde nationale programma's.

Gebruik van vertolking tijdens videoconferenties – Duitsland

Een faciliteit voor simultaanvertaling is in een aantal gevallen geïntegreerd in de videoconferentie-apparatuur, zodat een beroep kan worden gedaan op een tolk in procedures waarin een aantal betrokkenen een andere taal spreekt. Ook in administratiefrechtelijke procedures is een beroep gedaan op tolken via een videoconferentieverbinding om de kosten te drukken.

Het proces versnellen – Verenigd Koninkrijk

Met de virtuele rechtbank – een videoverbinding tussen een rechtbank en een politiekantoor – kunnen in eenvoudige zaken de eerste verklaringen worden afgenomen binnen 2 à 3 uur; met deze methode kunnen dezelfde dag nog een aanzienlijk aantal eerste verklaringen worden afgenomen. Snel optreden is efficiënt gebleken bij gevallen van huiselijk geweld, en vele slachtoffers en getuigen zullen naar verwachting een williger oor vinden.

Meer goede praktijken

Goede praktijken en successen in verband met het gebruik van videoconferentiesystemen in juridische procedures worden voortdurend bijgehouden; zij zullen worden opgenomen in de toekomstige bijwerkingen van de brochure, alsook in de *Gids over videoconferenties in grensoverschrijdende procedures* ten behoeve van de rechtbanken en de rechtsbeoefenaren.

TYPISCHE SCENARIO'S VOOR EEN VIDEOCONFERENTIE

Getuigenverhoor

Anne was getuige van een strafbaar feit en is door de rechtbank opgeroepen om als getuige te verschijnen in de zaak tegen de verdachte.

Hoewel Anne niet rechtstreeks betrokken was bij het incident, heeft zij er een ernstig trauma aan overgehouden, waarvoor zij momenteel wordt behandeld in een psychiatrische kliniek. Haar arts heeft haar het advies gegeven geen vermoeiende reis te ondernemen en was sterk gekant tegen haar verschijning voor de rechtbank, vooral omdat de verdachte aanwezig zou zijn.

Omdat de psychiatrische kliniek reeds over de nodige videoconferentie-apparatuur beschikt, heeft de rechtbank ermee ingestemd een videoconferentiesessie te organiseren en heeft zij een magistraat aangewezen die in de kliniek aanwezig zal zijn. Op die manier kan het verhoor van Anne in een prettige omgeving plaatsvinden en hoeft zij niet te reizen.

Een rechtstreekse audiovisuele verbinding tussen de rechtbank waar de procedure wordt gevoerd en de locatie waar de getuige zich bevindt, wordt enkel tot stand gebracht voor de duur van de getuigenis van Anne, en aangezien de apparatuur al geïnstalleerd is op beide locaties, blijven de totale kosten tot een minimum beperkt.

Deskundigenverhoor

Dr. Abraham Knowall is een deskundige op het gebied van de genetica, die is opgeroepen om als getuige-deskundige te worden gehoord over bewijsmateriaal in twee strafzaken. Het probleem is echter dat Dr. Knowall in Dublin (Ierland) woont en is opgeroepen om te verschijnen voor een rechtbank in Berlijn (Duitsland), en een rechtbank in Ljubljana (Slovenië). De zaak wordt nog ingewikkelder doordat beide zittingen bij voorkeur op dezelfde dag zouden moeten plaatsvinden – de getuigenis in Berlijn is in de vroege ochtend gepland; die in Ljubljana dezelfde dag op de middag.

Dankzij videoconferentie kan Dr. Knowall op drie verschillende plaatsen tegelijk zijn, maar hoeft hij zich enkel naar het gerechtsgebouw in het centrum van Dublin te begeven, op slechts luttele kilometers van zijn woning.

Keurig om 8u45 verschijnt Dr. Knowall in het gerechtsgebouw te Dublin, waar hij naar de videoconferentiekamer wordt begeleid en verwelkomd wordt door de plaatselijke magistraat. Om 9u00 wordt een videoconferentieverbinding tot stand gebracht met de rechtbank in Berlijn en na een korte inleiding door de Duitse rechter wordt Dr. Knowall als eerste getuige van de dag afgeroepen. Om ongeveer 10u00 is de hoorzitting, gevolgd door een kruisverhoor door beide raadslieden, beëindigd en kan de videoconferentie worden afgesloten.

Dr. Knowall en de Ierse magistraat kunnen nu vroeg lunchen. Rond 11u45 zijn Dr. Knowall en de magistraat terug in het gerechtsgebouw te Dublin en nu kan een videoconferentiesessie worden georganiseerd met de rechtbank in Ljubljana, waar Dr. Knowall eveneens als getuige-deskundige moet optreden in een strafzaak.

Tijdens het kruisverhoor voor de rechtbank van Ljubljana komt de raadsman van de verdachte met een bewijsstuk waarvan Dr. Knowall voordien geen kennis had en dat niet beschikbaar is in Dublin.

Na de hoorzitting kan Dr. Knowall weer aan het werk in zijn laboratorium, en dankzij de videoconferentie heeft hij niet van Dublin naar Berlijn en van daaruit naar Ljubljana, en vervolgens terug naar Dublin hoeven te reizen – hetgeen verscheidene dagen in beslag zou hebben genomen – alleen om gedurende 1 uur in Berlijn nog eens 1 uur in Ljubljana als getuige op te treden.

GRENSOVERSCHRIJDENDE VIDEOCONFERENTIES – VRAGEN EN ANTWOORDEN

- 1) *Kan videoconferentie tussen alle lidstaten van de EU worden gebruikt?*

Ja, in de praktijk hebben de meeste EU lidstaten de rechtsinstrumenten voor burgerlijke en strafprocedures ten uitvoer gelegd.

2) *Zijn videoconferenties met rechtbanken buiten de Europese Unie mogelijk ?*

Ja, indien dat juridisch mogelijk is en indien deze rechtbanken akkoord gaan en over de nodige apparatuur beschikken.

3) *Zijn videoconferenties een aanbod dat niet door uw rechtbank kan worden geweigerd?*

Ja, de aangezochte lidstaat moet akkoord gaan met de videoconferentie, mits de hoorzitting niet strijdig is met de grondbeginselen van zijn rechtsbestel en deze lidstaat over de technische middelen beschikt om de hoorzitting via videoconferentie te laten plaatsvinden.

4) *Wie neemt de kosten van een videoconferentie voor zijn rekening?*

Gewoonlijk kunnen de kosten voor deskundigen en tolken, alsook de kosten voor de communicatielijnen door de verzoekende lidstaat worden terugbetaald aan de aangezochte lidstaat.

5) *Bestaan er voorschriften betreffende de plaats waar de tolk zich moet bevinden (ter plaatse of op een locatie op afstand)?*

Nee, maar in strafzaken verdient het aanbeveling dat de tolk zich in dezelfde rechtszaal bevindt als de getuige. Met name wanneer beschuldigten via videoconferentie worden verhoord, verdient het aanbeveling dat de tolk zich in dezelfde zaal bevindt als de beschuldigde.

6) *Kan de aanvraag om een videoconferentie telefonisch gebeuren?*

Neen, voor het verzoek om bewijsverkrijging moet gebruik worden gemaakt van standaardformulieren. Het verzoek kan worden toegezonden per post, per fax (naar alle lidstaten) of per e-mail (niet naar alle lidstaten).

7) *Kan de getuige zijn/haar moedertaal gebruiken?*

Ja, indien hij/zij dat wil. Indien nodig zal er voor een tolk worden gezorgd.

8) *Wie is verantwoordelijk voor een hoorzitting met videoconferentie?*

In burgerlijke procedures is dat de rechter van het aangezochte gerecht (behalve in geval van rechtstreekse bewijsverkrijging, dan is het de rechter van het verzoekende gerecht). In strafzaken is het de rechter of de officier van justitie van het verzoekende gerecht.

9) *Kunnen papieren documenten worden getoond tijdens de zitting met videoconferentie?*

Ja, indien documentcamera's worden gebruikt. Indien deze niet beschikbaar zijn, kan nog altijd een faxtoestel worden gebruikt voor de uitwisseling van papieren documenten. In de toekomst zal een meer geavanceerd gebruik van documentservers op ruimere schaal plaatsvinden.

- 10) *Kan een hoorzitting met videoconferentie buiten een rechtszaal plaatsvinden?*

Ja, bijvoorbeeld indien de getuige zich in de gevangenis, in het ziekenhuis of in politiehechtenis bevindt of indien de enige videoconferentie-apparatuur van een land zich in een diplomatieke missie bevindt.

- 11) *Moet apparatuur worden aangekocht voor grensoverschrijdende videoconferenties tussen rechtbanken?*

Nee, de apparatuur kan ter beschikking worden gesteld ten behoeve van de hoorzitting, indien het verzoekende en het aangezochte gerecht daarmee akkoord gaan. Ook kan de videoconferentie-apparatuur van andere instellingen worden gebruikt.

- 12) *Moet er een ingenieur aanwezig zijn om de apparatuur te bedienen?*

Nee, de apparatuur kan worden gebruikt door gerechtelijk personeel en rechters, omdat er gewoonlijk een gebruiksvriendelijk touchscreen is, de camera's standaardinstellingen hebben, etc.

- 13) *Moet er een opname worden gemaakt van de hoorzitting via videoconferentie?*

Gewoonlijk wordt de vraag of de hoorzitting moet worden opgenomen (audio-opname, video-opname of beide) beantwoord door het nationaal recht (gerechtelijk wetboek, wetboek van strafvordering, etc.).

- 14) *Kan de identiteit van kwetsbare of geïntimideerde getuigen worden beschermd?*

Ja, bijvoorbeeld door de pauzeknop te gebruiken, een gordijn te plaatsen of andere maatregelen te nemen om het gelaat van de getuige te verbergen.

- 15) *Welke veiligheidsrisico's zijn verbonden aan videoconferenties?*

Dat hangt af van de systeemarchitectuur van de rechtbank of de andere bij de videoconferentie betrokken instelling. Indien de videoconferentie beperkt is tot bepaalde gebruikers met door een firewall beschermde ISDN-lijnen of IP-adressen en de verbinding met de andere partij moet worden geauthentiseerd, dan is het videoconferentieproces voldoende onder controle en veilig.

- 16) *Kan redelijkerwijze gesteld worden dat er een milieuvriendelijk alternatief voor videoconferentie voorhanden is?*

Neen, jammer genoeg niet.

NUTTIGE GEGEVENS

Beschikbare informatie over grensoverschrijdende videoconferenties

Europees justitieel netwerk op het gebied van
burgerlijke en handelszaken:

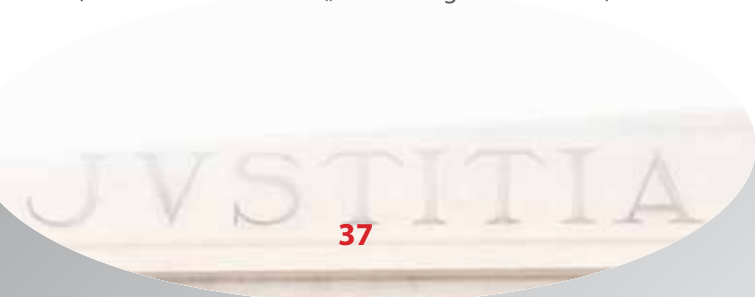
http://ec.europa.eu/civiljustice/index_nl.htm

(links onder de rubriek „verkrijgen van bewijs en
bewijsvoering”)

Europees justitieel netwerk:

<http://www.ejn-crimjust.europa.eu/>

(links onder de rubriek „Mutual Legal Assistance”)

Studie zum Stand des Einsatzes von Informations- und Kommunikationstechnologien (IuK) in der Justiz der EU-Mitgliedstaaten. Verslag van de Europese EDV-Akademie des Rechts gGmbH – European Academy of eJustice, mei 2007. Beschikbaar op info@eeear.eu

Studies over de justitiële samenwerking in burgerlijke en handelszaken: http://ec.europa.eu/justice_home/doc_centre/civil/studies/doc_civil_studies_en.htm

Studie over de toepassing van Verordening (EG) nr. 1206/2001 van de Raad betreffende de samenwerking tussen de gerechten van de lidstaten op het gebied van bewijsverkrijging in burgerlijke en handelszaken: http://ec.europa.eu/justice_home/doc_centre/civil/studies/doc_civil_studies_en.htm

Videoconferencing in Criminal Proceedings: Legal and Empirical Issues and Directions for Research (Article by Molly Treadway Johnson and Elizabeth C. Wiggins, in LAW & POLICY, Vol. 28, No. 2, April 2006).

Raad van de Europese Unie

**VIDEOCONFERENTIES IN HET KADER
VAN DE EUROPESE E-JUSTITIE**

**INLEIDING TOT HET GEBRUIK VAN VIDEOCONFERENTIES
IN GRENSOVERSCHRIJDENDE GERECHTELIJKE PROCEDURES**

2009 — 38 blz. — 10 x 21 cm

ISBN 978-92-824-2507-7

doi:10.2860/36828

QC-78-09-986-NL-C

Waar kunt u EU-publicaties krijgen?

Betaalde publicaties:

- bij de EU Bookshop
(<http://bookshop.europa.eu>);
- bij uw boekhandel onder vermelding van titel,
uitgever en/of ISBN-nummer;
- rechtstreeks bij een van onze verkoopagenten.

U vindt de contactgegevens op <http://bookshop.europa.eu> of u kunt ze per fax aanvragen op +352 2929-42758.

Gratis publicaties:

- bij de EU Bookshop
(<http://bookshop.europa.eu>);
- bij de vertegenwoordigingen en delegaties
van de Europese Commissie.

U vindt de contactgegevens op <http://ec.europa.eu> of u kunt ze per fax aanvragen op +352 2929-42758.

■ Publicatiebureau

ISBN 978-92-824-2507-7

9 789282 425077